

ΠΑΛΗΝΑ ΑΘΗΝΑ

Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑ

Πώς άρχισεν ή Μανδολινατά. Οί μύσται ενός δωματίου σκοτεινού. "Ένας χαρακτηρισμός του μακαρίτου Ν. Στράτου. "Όταν δέν υπήρχαν άναλόγια. Σανίδα... σωτηρίας. Νότες όπου... φεύγουν. Μιά σπηνή του 'Όρφews μέσα στα θηρία. Και μία όρχηστρα 'Ανδριωτική. Βάσανα και όδες. 'Ο Λάβδας μεταξύ μευσικής και έπιστήμης. Τί χρησιμεύουν τά... καλαμαρία. Αί έκπληξεις του μακαρίτη Χρυστομού. "Όπου και ό Βενιζέλος κάνει καλαμπουρία... Τί θα άρσει στον Μαρκαντωνάκη κτλ.

'Η Μανδολινατά από καιρού πλέον έχει έπιβληθή στην 'Αθήνα. Πούος όμως ξέρει την βοεμηκή της ιστορία και την άπαρχή της, πού εινε λίγο και σαν παραμύθι ;

Γιά να γίνη ή Μανδολινατά δέν χρειαστήκανε ούτε κεφάλαια, ούτε συνδρομές Κυβερνήσεων, ούτε ίσχυροί φίλοι, ούτε «εὐγενεις 'ποστηρικται'. Αυτό - τρεις νέοι, μόνον. ό Λάβδας, ό Μήτσος, στρατιωτικός τώρα γιατρός, καλή και άνοιχτή καρδιά, άίσθησις καλλιτεχνική και ένα πρού έπεσε μέσα στην 'Αθήνα, σαν από τον ουό-ρανο, μία όρχηστρα μανδολινών, κιθαρών και μανδολών.

Στην άρχή τέσσαρες ήσαν οι άποτέλεσαντες την Μανδολιναταν —τι κρίμα πού λησμονάω των δύο τώρα τά όνόματα ! —κατάτρι-σαν κουαρτέτο μέ δύο μανδολίνα, μία μανδόλα και μία κιθάρα. Είχαν ένοικίασει ένα φτωχό δωμάτιο και έκει μέσα κρυφά και μουσικά, στό φώς μιάς καπνισμένης λάμπας, ένας τραπεζιού, ενός αναλογιού και πολλές φορές και του γκαρσονιού του άπέναντι καφενείου, πού γιά να φέρη έναν καφέ στους μύστας, θεωρούσις αναφαιρέτο δικαιοσύνη του να γίνεται και τζαμπατζής άκροατής, προς μεγάλην άγανάκτηση του καφετζή, ό όποιος, στό τέλος, γιά να μη χάσθω του γκαρσονιού του, τους έκοψε τους καρδέες !..

Τό κουαρτέτο αυτό άπόχτησε μάεστρο, άπόχτησε πυρήνα δηλαδή, και άφού πυρήν υπήρχε σχηματίστηκε σε λίγο, και τό λοιπόν τό σώμα.

Δέν πέρασε πολύς καιρός και τά μέλη από τέσσερα έγειναν πέντε, οι πέντε έξ, έπειτα προσετέθη και ένας δημοσιογράφος και ένας ζωγράφος και έγειναν όλοι - όλοι όκτώ.

Σέ λίγο προσετέθησαν και δύο φοιτηται πού μελειούσαν γιά τίς γενικώς τών ζεταόσις και γενικώς δέκα. 'Αγχωστον άν οι φοιτηται αυτοί πήραν διπλωμα ποτέ !..

Τό δωμάτιο στό όποιο συγκεντρώονταν δέν τους χωρούσε πιά και έτσι... κατέλαβαν άλλο ευρηνωρότερο από τό όποιο όμως τους έδιωξε κακή - κακόξ ή σπιτινοκοκυρά, γιαι προτιμούσε τό Μορφέα από τη Μουσαιή ! Κι' έτσι ή Μανδολινατά ένα πρού, βρέθηκε σε ένα ύπερφό, τό ύψηλότερο και άρχαιότερο ύπερφό των 'Αθηνών. «Τό όλον του οικήματος, έγγραφον ό μακαρίτης Στράτος, μία φορά, ήτο σαν ένα κώ-τος όργανου, άπληχθών τάς μελωδίας των μανδολινων και των... άνέμων...

Μέ τών καιρού προσετέθησαν έκόμα όλίγοι μανδολιναταί και κιθαρισται —ερασιτέχνες πάντοτε—ένα αναλόγιο άκόμα, όλίγα παλληκαδιόματα, έλεμψούνη διαιλυθέντων καρφενόδων, και κρημάστικε από την όροφή χονδροειδέστατη πετρελαιούχος λάμπα, τεθείσης εις διαθεσιμότητα της μικράς έπιτραπέσιου.

Σέ λίγο καιρού τα δύο αναλόγια έγειναν τρία και τη προσθήκη μιάς σανίδα στη μέση, δη ή όρχηστρα έξεκοινομήθηκε. Σε μία όμως προβα άκούστηκε αιφνιδίος τρογμός και τό γέμικο αναλόγιο σοφιάστηκε, γιαι έσπασε τό ένα του τό ποδί. 'Αρσιωσ ό μηχανικός τη; παρθέας περιέδεσε μέ τό μαντίλι του τό τραύμα και ή πρόβες έξακολούθησαν !..

'Εν τώ μεταξύ και ή λάμπα χάλισε και την έπίμμο θεσί της κατέλαβε ένα σπερματόετο.

Μία φορά ό Μάεστρος ζήτησιν ένα καλαμάρι, γιά να διορθώση μία νότα. Τό καλαμάρι βρέθηκε άλλα ήταν άγρηστο, γιαι εινε χρησιμεύσει ως κρησπήκη, μή ύπαρχοντος άλλου τρόπου να σπλη-ριθθώ τό σπερματόετο... Δέν ειχε μέλανι κι' έτσι ή νότα έμεινεν άδιόρθωτη.

Σάν να μέν ήσαν όμως αυτά, τό καλοκαίρι έπέδραμαν κατά τών μελών της μανδολινατάς διάφορες συμφορίες αιμοβόρων ζωώ-ριων, πού βγαίων από τά χαλασάματα του σπιτιού και τη σκεβρο-μένη έξυλεια ! Τα ζώφια αυτά περικίλωναν δυσαλέα τους καλλιτέχνας, όπως να θηρία τον 'Όρφέα.

Κάποτε άκούστηκε τό φοβερό φάλτσο μιάς κιθάρας.

— Βρέ τί κάνεις αυτού; φώναξεν ό μάεστρος, σαν να τον δάγ-κασι σκορπίός.

— Τι κανώ ! «Ντό» βαρώ. «Ντό» ειναι γραμμένο. Περτέρω; ό μάεστρος έπληόσισε, έφύσησε τό «ντό» και τό «ντό»..... έξηφανίσθη.

Τί ειχε συμβή, και να φεύγουν ή... νότες έτσι ! 'Ενα μικροσκο-πικό αιμοβόρο ζώϊριο ειχεν καθίσει στη θέσι του «ντό», άπάνω στό πεντάγραμμο και ό κιθαριστής, έπει-δη ό φωτισμός ήταν άτελής, τό έξέλαβε γιά νότα και τό έσπαιξε !..

'Από τότε, και έπειδή πολλά τέτοια ζώφια έπέδραμαν στα μουσικά βιβλία, ανοιόμενα από φιλόμουσο, φαίνεται αι-

σθημα, έλήφθη πρόνοια να... φυώσνται τά κομμάτια προς άποφιν-γην των φάλτσων.

Παραπλεύρωσ από τό οικήμα των μανδολινατιών, ένοικιάζοντο δωμάτια. Μία φορά πιάσαν ένα από αυτά δύο 'Ανδριώτες, οι όποιοι μάξευαν έκει καμιά τρανταρά φίλους των, βρακάδες, κάθε βράδυ. Και τη στιγμή πού οι μανδολιναταί δοκίμαζαν μία Γερμα-νική συμφωνία, από τό δωμάτιο τό διπλανό, άκούγονταν έ ήχος μιάς ψυσαρμόνικας, χορδές, πηθήματα και τραγουδι :

"Ημιπ' ό 'Ιάννης στο καίται
Στό καίται, στο καίται.
"Ημιπ' ό 'Ιάννης στο καίται !

- Βρέ παιδιά, γιά τό Θεό, πάψετε ! Έχουμε πρόβες εδω !
- 'Ιντα να κάνουμε λέει ; Τραουδι σας τσαι τραουδι μας !..

Μέσα από τέτοια βάσανα, βάσανα πού έξωροζίνοντο από την νεανική και πρόσχαρη ζωή των μανδολινατιών, έπέσαν ή Μανδο-λινατά, γιά να φθάση στις όδες πού έφθασεν έπειτα, ώστε να θανατωθή και στην 'Ιταλία.

"Όλες αυτές ή περιπέτειες άποτελούσανε έξωριστά μία ώφιαία άρχή δημιουργίας.

Ραγδαίει όμως ήσαν ή έπιτυχίες της. Στα 1911-1912 ήταν ένα σωματείο έπίσημο, μέ κανονισμό, μέ έγγραφα, μέ σφαγιίδες, μέ δόξα, μέ στρατιές αναλογιών, μέ αίθουσες συνουλιών, αϊθουσες μαθημάτων, κλητήρες, φράκα, πλούσιο φωτισμό, πολυτέλεια και θέσι. Την προσκαλούσανε στην Αίγυπτο, την παρκαλούσανε από την 'Οδησσό, την ζητούσανε στη Βιέννη. Κατέστη δηλαδή ένα τέ-τοιο σωματείο, πού άπέσπασε τά εγκάρδια συγχαρητήρια του Βασιλέως της πατρίδος του μανδολινον και της κιθάρας, του Βασιλέως της 'Ιταλίας, ένα σωματείο πού βγήκε έξω από τά στενά έλληνικά όρια, ένα σωματείο πού κατατρόφωσε δλους τους ίστορικούς της Μανδολινατάς κόσμους, σε μία της Κριόμονας νίκη...

"Επειτα ήλθαν οι πόλεμοι και σκορπι-στήκαμε. 'Εγώ έμάθαινα κιθάρα και ό συμπαικτης και συμφοιτητής μου Θεμιστο-κλης Παπασταθίου, άνωτορος υπάλληλος έκπαιδευτικής της Διακαιοσύνης, μανδολινο. Σάν κηρύχθη-κε ή έπιστράτευσις του 12, κρέμασα την κιθάρα μου στο σπίτι μου και έφυγα. "Όταν ξαναγύρισα, έπειτα από ένα κοινό πολύ, δέν βρήκα τίποτε στο σπίτι μου. 'Η μητέρα μου ειχε πεθάνει, και από την κιθάρα, μόνον ή θήρη της, καταξοχιωμένη, κρημότανε στον τοίχο πένθυμα !

— Την φάγα τό ποντικά την κιθάρα !
Μου ειπεν ή Κική, ένα συγγενικό μου κοριτσάκι, πού μ' όδη-γούσε στη σπηλή και την θλίψη του έρημου σπιτιού !..

Αυτό ήταν όλο τό μουσικό μου στάδιο ! Νά στέρησε τάχα την έλλάδα, από ένα καθαριστή διάσημο, ό πόλεμος πού μ' έκαμε να διακόσω ή επιστημη μου μορφωσις ; Δέν τό πιστεύω.

Πάντως όμως ή Μανδολινατά έστέρησε τη χώρα μας από έναν διάδωτορα των ψυσαρμωμηματικών, τον Νισο Λάβδα, τον μάεστρο της Μανδολινατάς.

"Επί πολιν καιρόν τον διεκδικούσε ή έπιστημη και ή μουσική. Μία μέρα εδω, δυό έκει, πράγμα πού έκανε τον μακαρίτη Χρυστο-μάνο, να του λέη όταν τον έβλεπε, εις τό Πανεπιστήμιο :

— Βρέ μερμπάντη, όλο και άπουσίσις κάνεις !
Τέλος τον εκέκρισεν ή μουσική. Συμβιβασμός πλέον δέν χωρού-σε. Τό χλόριο ήταν αδύνατο να ζήση με τίς νότες, τό νάριο με τό μπιολ και τό υδρόθειο με τίς συμφωνίες και τίς συγχορδίες.

Κι' έτσι έχασεν ή έπιστημη ένα καθηγητή σε κάποιο άπόμερο γυνάσιο, κέρδισεν όμως ή 'Ελλάς μόν Μανδολινατά...

Τόν Μήτσο, μετά τον πόλεμον, τον πήρε δική της πάλη ή 'Ια-τρική ή έπιστήμη. Τόν ειδα φέροντα στρατιωτικήν λατρικήν στο-λήν, σε ένα τραύ της Καλλιθέας. Τόν Παπασταθίου τον κατε-κόλυφαν οι νόμοι στο ύπουργείο. 'Η Μανδολινατά άγνωσ σήμερα τί γίνεται, γιαι ζώ μακριά, πολύ μακριά από την 'Αθήνα... 'Ο-σάσις όμως την ένθνημμοια, τι σκηνης και πρόσωπα πρηνότινε από τη μνήμη μου, τι γέλοια και άστεία και άνοιχτοκαρδούση άπέ-ρανη, τι άναμησιεις ζωντανεύουσι !.. Κι' ό πιο αιδεωμένος έκει μέσα γνότανε «άνθρωπος». Εύθυμος, καλός και πρόσ-χαρος, άληθινός και άφελής.

Θυμάται μία φορά πού έπεσεπέθη τη Μανδολινατά, ό Βενιζέλος, στις πλο

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

Μία Βασιλική κληρονομία

Πρό όλιγου καιρού έληξε ή έκκαθάρισις τής περιουσίας τής Αυτοκρατειρας του Μεξικου Καρλόττας, ή όποια απέθανε παράφρων και εις βαθύτατον γήρας τόν 'Ιανουάριον του παρελθόντος έτους. Τής περιουσίας ταύτης, ή όποια άνέρχεται εις 1.400.000, άνεγνωρίστη κληρονομός ό βασιλεύς 'Αλβέρτος του Βελγίου, ό όποιος έπι πλέον πρόκειται νά λάβη και ένα κτήμα τής Αυτοκρατειρας έν 'Αγγλία αξίας 170.000 λιρών. 'Η άποθανούσα διαθέτις Καρλόττα ήταν άδελφή του βασιλέως του Βελγίου και θεία του σημερινού βασιλέως, ειχε δέ νυμφευθει τόν Μαξιμιλιανόν άρχιδούκα τής Αυστρίας, ό όποιος ώθουμένος υπό τής μεγαλομανίας τής Καρλόττας, έδэхθη τόν έπισφαλή θρόνον του Μεξικου. 'Η Καρλόττα παρεφρόνησε τήν ήμέραν του τουφεκισμου του συζυγου της υπό τών Μεξικανών επαναστατών.

Τό πιο πικρό κρασί του κόσμου.

Τό Οινολογικό Μουσείο του Ρήνου απέκτησεν έσχατως τό πιο πικρό κρασί του κόσμου. Πρόκειται περι ενός πικρου γεμάτου από κόκκινο κρασί τής Ρωμαϊκής έποχης, που βρέθηκε κατά τις άνασκαφές που έγιναν στα Ρωμαϊκά έρείπια του Σπιρ. Το κρασί αυτό άγει τήν... ήλικιαν των 1.900 έτών! Σύμφωνα δέ με τις Ρωμαϊκές συνήθειες, τό κρασί αυτό ειχε άνακατεμένο με μέλι και διατηρείται άριστα. Το πολύτιμο αυτό πιδάρι αφραγίστηκε και τοποθετήθηκε στη μεγάλη αίθουσα των ρωμαϊκών άρχαιοτήτων, όπου οι φίλοι του... κρασιου περνούν για νά τό θαυμάσουν... έξ αποστάσεως; !...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ ΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

Κατά τόν παγκόσμιον πόλεμον ένα γερμανικό ύποβρυχίο ειχε βυθίσει ένα άγγλικό πλοιο που μετέφερε 3.500 βέργες χρυσοϋ, αξίας 5 έκατομμυριών και ήμισιός λιρών στερινιών, δηλαδή δυό δισεκατομμυριών δικών μας δραχμών.

Μόλις έτελείωσε ό πόλεμος ή 'Αγγλική κυβέρνησις έσκέφθηκε ότι έπρεπε νά σώση τό θησαυρό αυτό.

Ειδικόν πλοιον και δύτα άρχισαν άμέσως νά εργάζονται. 'Η εργασία όμως ήταν δύσκολη γιατί τό πλοιο ειχε βυθισθή σε βάθος 42 μέτρων, που εινε τό άνώτατον όριον, στο όποιο μπορεί νά φθάση ένας δύτης. Το χειρότερο έπίσης άπ' όλα ήταν ότι τό τορπιλλισθέν σκάφος ειχε βυθισθει σε μέρος όπου ισχυρά θαλάσσια ρεύματα παρεμπόδιζαν τήν εργασία των δυτών.

Μ' όλες αυτές τις δυσχερείς συνθήκες άπεφασίσθη νά γίνη ή έπιχείρησις. 'Εχειρισθήσαν, όμως, όκτώ δόλοκληρα έτη για νά τελειώση.

'Από τά 1920 έως τά 1921 έβγαλαν από τό κύτος του πλοίου 857 βέργες χρυσοϋ. Στα 1922 και στα 1923 έβγαλαν 1550 και τόν περασμένο χρόνο έβγαλαν 1100. 'Εφέτος ύπολογίζεται ότι θα τελειώση ή έξαγωγή.

'Ας σημειωθή τώρα ότι δεν έδαπανήθη για τήν εργασία αυτή παρά τό έν πέμπτον τής αξίας του διασωθέντος χρυσοϋ...

μεγάλες δόξες του. Τόν άκολουθοϋσε ό καλός Μαρκαντωνάκης. Τι γίνεσαι και που εισαι Κλέαρχε; —περιεργαζόμενος τά όργανα.

— Τι προτιμάτε κύριε Μαρκαντωνάκη, τόν έρώτησεν ό άδελφός του Λάρδα, μαντολινο, ή μαντόλα, ή...

Δέν έπρόφθασε νά τελειώση και ό Βενιζέλος τόν διέκοψε :

— Ούτε μαντολινο, ούτε μαντόλα, ούτε τίποτε. 'Ο κ. Κλέαρχος προτιμάει τό... μαντολάτο!

Σταμ. Σταματιού

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΥΜΕΝΑ

Τό δαχτυλίδι τό φορώ ■
Και τό στεφάνι τόχω στ' ■
'Ωμορφα ρούχα γύρω κα ■
Λάμπουν μαζί με τά δια ■
Και ειμαι ευτυχισμένη ■

Και ό καλός μου μ' άγα ■
Μά όταν πίστι ώρκήστη ■
'Ενοιωσα τό σήθος μου ■
Γιά κάποια, πόνε περα ■
Σάν νεκρική καμπάνα ή ■
Κι' έμοιάζε πολύ ή φων ■
Πού πέθανε στόν πόλεμ ■
Και θάνε ίσως εύτυχής ■

Δείχοντας μόν άγάπη ■
Μ' έφίλησε στο μέτωπο ■
Μά έμένα μά άνάμνησι ■
Με πάει σε κοιμητήρι ■
Και στέναξα σε πέτρα ■
'Οπου έχουν θάψη τόν ■

Κι' έτσι ό γάμος μας έ ■
Κι' ό όρκος τής πίστης ■
Μά εινε ή καρδιά μου λ ■
Κ' ή πίστι μου εινε πλέ ■
Μά όλοι με καλούν εύτυ ■
Τά όνειρα που βλέπω ε ■
'Ο! άς μπορούσα νά ξυ ■
Μήπως έκεινος, όπου εν ■
Στις χάρες του, άπει ψη ■

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΗΤΑΝ ΜΙΑ

'Ηταν μά φορά ένας Γιάννης Κο ■
Σ' ένα πρασινο χωριό μα ■
Που δέν ειχε ούτε χαιρι Τά ■
Και δέν ειχε ούτε μυαλό... και ■
Μά σάν Γιάννης δίχως γνώσι Τή ■
τόν έπόνεσε ή καρδιά σο ■
Και του κόλλησε μεράκι Μά ■
για τήν κόρη του Παπα! τώ ■
Τάκουσαν μικροί μεγάλοι Φευ ■
και γελούσαν άχ! άχ!... στο ■
Παλαμίδα σου μυρίζει Βά ■
ντειμενε νά φάς κολλό! και ■

Στόν Παπα! πηγαίνε ό Γιάννης ■
μά και δυό και του μιλεί έγι ■
Και τήν 'Ελενώ γυρεύει Το ■
και τό χέρι του φιλεί... κομ ■
Μά ό Παπα! τήν άγιαστούρα Ζέ ■
πέφνει εύθής και τόν εορκίζει και ■
Κή με τή χοντρή μαγκούρα — ■
στην αλή τόν προβοδίζει, γιά ■
Και κρατώντας τό στηλιάρι Τά ■
άνεβαινει στο πατάρι... και ■
—Κόρη μου νά σε χαρά Χτ ■
δυό λογάκια νά σου πώ τήν ■
Τήν άρπάξει άπ' τήν κοσιόδα ■
τήν πετάει στην άντρομίδα ■
('Από τό δράμα «'Οταν σπάση τά Δεσμ